

návrat z misie
phil klay

Phil Klay

Návrat z misie

**ZELENÝ[®]
KOCÚR**

Z anglického originálu Phil Klay: Redeployment (Penguin Press, 2014) preložil Mgr. Martin Brtko, PhD.

Copyright © Phil Klay 2014

Odborný konzultant: mjr. Ing. Štefan Zemanovič

Redakcia: Ivan Paško

Zodpovedná redaktorka: Gertrud Mária Korpič

Translation © 2015 by Mgr. Martin Brtko, PhD.

Foto na obálke © www.shutterstock.com

Podakovanie preložil: Ján Zafko

Slovak edition © 2016 by Zelený Kocúr s.r.o.

www.zelenykocur.sk

Grafická úprava: Design Amorandi

ISBN 978-80-89761-20-3

OBSAH

Návrat z misie	5
Čiastkové rozkazy	21
Záverečná správa z misie	32
Telá	53
Operácia Iracká sloboda	71
Peniaze ako zbraňový systém.....	75
Vo Vietname mali kurvy.....	112
Modlitba v bojovej vyhni	121
Psychologické operácie.....	157
Vojnové zážitky	198
Pokiaľ to nie je aspiračné poranenie hrudníka	221
Desať kilometrov na juh	252
PodĎakovania	268

Návrat z misie

Strieľali sme psy. Nie náhodne. Strieľali sme ich zámerne a volali sme to operácia Scooby. Keďže som milovník psov, veľa som o tom premýšľal.

Prvý raz to bolo inštinktívne. Začul som, ako O'Leary skríkol: „Ježiš,“ a vzápätí som zbadal vyciveného hnedého psa, ako chlepece krv, akoby to bola voda v miske. Nebola to síce americká krv, ale predsa len tu bol pes, čo chleptal krv. A to bola podľa mňa tá posledná kvapka, po ktorej sa začal hromadný odstrel psov.

Vtedy o takých veciach nepremýšľate. Premýšľate o tom, kto sa nachádza v tom dome, čím je ozbrojený, ako môže zabiť vás či vašich kamarátov. Postupujete blok za blokom, bojujete puškami s dostrelom 550 metrov a pritom zabíjate ľudí z piatich metrov v nejakom betónovom baraku.

Také myšlienky prídu až neskôr, keď vám dajú čas. Viete, ono je to tak, že z vojny sa nedá len tak vrátiť rovno do nákupného centra v Jacksonville. Keď sa naša misia skončila, odviezli nás na Al-Takaddum, logistickú základňu v púšti, a tam nás nechali trochu dekompresovať. Netuším, čo rozumeli pod pojmom dekompresovať. Brali sme to tak, že to znamená poriadne si vyleštiť bambus

v sprche, vyfajčiť kopu cigariet a v jednom kuse mastiť karty. Potom nás previezli do Kuvajtu a naložili do komerčného dopravného lietadla, ktoré nás malo dopraviť domov.

A tak sa ocitnete akoby nič v lietadle. Ešte nedávno ste boli nasadený v ostrom vojnovom pásme, kde šlo o život, a teraz sedíte v luxusnom sedadle a uprene sledujete, ako na vás dýza vypúšťa klimatizovaný vzduch a myslíte si pritom, kurva, a toto má byť čo? Medzi kolenami stískate pušku tak ako ostatní. Niektorí mariňáci majú pištole M9, ale bez bajonetov, pretože na palube lietadla nie sú nože dovolené. Darmo ste sa osprchovali, aj tak všetci vyzeráte špinaví a pochudnutí. Každý má vpadnuté oči a obdraté maskáče. A ako tam tak sedíte, privriete oči a začnete premýšľať.

Problém je, že myšlienky vám vôbec neprichádzajú usporiadane. Nerozmýšľate tak, že dobre, najprv som spravil A, potom B, potom C a potom D. Pokúšate sa myslieť na domov, no nevdojak sa prenesiete do mučiarne. Opäť máte pred očami kusy tela v skrini a retardovaného chlapíka zavretého v kletke. Kotkodákal ako kurča. Hlava sa mu scvrkla na veľkosť kokosového orecha. Chvíľu vám trvá, kým sa rozpamätáte na lekárove slová, že tomu chlapovi vstrekli do lebky ortuť, no ani potom vám to celé ešte vždy nedochádza.

Znovu máte pred očami tie veci, čo ste vídali, keď ste hľadeli smrti priamo do tváre. Rozmlátený televízor a mŕtvolu hadžiho. Eicholtza v kaluži krvi. Poručíka s vysielačkou.

Máte pred očami dievčatko z fotografií, ktoré našiel Curtis v zásuvke stola. Na prvej je krásne iracké dievčatko, asi tak sedem-osemročné, bosé, v pekných bielych šatách, akoby sa chystalo na prvé sväté prijímanie. Na ďalšej je to isté dievčatko v červených šatách, má obuté topánky na vysokom podpätku a na tvári výrazný mejkap. Ďalšia fotografia, tie isté šaty, ale tvár má celú zafúľanú a pri hlave si drží strelnú zbraň.

Pokúšal som sa myslieť na niečo iné, napríklad na svoju ženu Cheryl. Má bledú pokožku a jemné tmavé chlčky na ramenách. Za tie ramená sa hanbí, ale sú také hebké. A útlucké.

Ako som myslel na Cheryl, začal sa ma zmocňovať pocit viny, a tak som začal myslieť na mladšieho desiatnika Hernandeza, desiatnika Smitha a na Eicholtza. Eicholtz a ja sme boli ako bratia. Spolu sme raz tomuto mariňákovi zachránili život. O niekoľko týždňov Eicholtz liezol cez múr. Keď bol v polovici cesty, v okne sa zjavil povstalec a strelil mu do chrbta.

O tomto teda premýšľam. A tak mám opäť pred očami toho retarda v kletke, tú dievčinu, ten múr, na ktorom zahynul Eicholtz. To však nie je všetko. Veľa, ale fakt veľa premýšľam aj o tých skurvených psoch.

A myslím pritom aj na svojho psa. Volá sa Vicar. Na útulok, odkiaľ sme si ho zobrali. Ako tam Cheryl vtedy vyhlásila, že by sme si mali zobrať staršieho psa, lebo staršie psy si neberie nikto. Na to, ako sa nám nikdy nepodarilo niečo ho naučiť. Ako raz vyvrátil hovno, ktoré v prvom rade nemal nikdy zožrať. Ako sa potom pokúšal previniť odšuchtáť preč so stiahnutým chvostom, sklonenou hlavou a pričupenými zadnými labami. Myslím na to, ako mu po dvoch rokoch u nás začala šediviť srst a pri ňufáku už mal toľko bielych chlpcov, že to vyzeralo, akoby mal fúzy.

Takže na to som myslel. Na Vicara a na operáciu Scooby. Celú cestu domov.

Pravdepodobne ste už pripravený zabíjať ľudí, ale neviem to naisto. V rámci výcviku strieľate na terče v podobe človeka, takže pripravený ste. Mali sme síce aj takzvané „psie terče“ – terče v tvare písmena delta. Ale tie sa ani trochu nepodobali na tie pojebané psy.

A zabíjať ľudí ani nie je ľahké. Keď príslušníci námornej pechoty opustia základný výcvikový tábor, hrajú sa na Rambov, ale tu vôbec nejde o hru, je to kurevsky seriózna vec, iba pre profíkov. Aspoň zvyčajne. Našli sme raz povstal-

ca, ktorý už vydával predsmrtný chrapot, mal penu okolo úst a triašku, viete? Schytal to z kalibru 7.62 do hrudníka a panvového pletenca. Stačilo len chvíľu počkať a bolo by po ňom, ale veliteľ rotý k nemu priskočil, vytasil nôž KA-BAR a podrezal mu krk. A pochvaľoval si: „Aký príjemný pocit zabiť človeka nožom.“ Všetci mariňáci spýtavo pozerali jeden na druhého, akoby mali na jazyku: „Čo toto má, kurva, byť?“ Od veliaceho dôstojníka by čosi také nečakali. Také chujoviny robia radoví vojaci.

Aj na to som myslel počas letu.

Je to fakt zábavné. Sedíte tam s puškou v rukách, ale nikde naokolo niet munície. A potom pristanete v Írsku, lebo treba doplniť palivo. A je taká hustá hmla, že vidíte veľké hovno, veď viete, Írsko je už raz také, ale určite tam aspoň majú pivo. A kapitán lietadla, ten jebnutý civil, zarecituje akýsi debilný oznam, niečo ako, že bežné rozkazy ostávajú v platnosti, až kým nedorazíte do Spojených štátov, a stále ste braný tak, že ste v službe. Čiže žiadny alkohol.

Náš veliaci dôstojník zrazu vyskočil a povedal: „To je asi také absurdné ako hrať futbal kriketovou pálkou. To nič, chlapi, máte tri hodiny. Zdá sa, že tu majú Guinness.“ Áno, vykonám, oorah, kurva! Desiatnik Weissert si objednal päť pív naraz a mal ich pekne poukladané pred sebou. Nejaký čas si ani neodpil, len tam tak sedel a blažene na ne pozerál. O’Leary zvolal: „Mal by si sa vidieť, usmievaš sa ako buzík na análnu sondu.“ Curtis, ktorý tento inštruktorov výraz zbožňoval, sa rozosmial: „Boha, čosi príšerné, taká predstava.“ Všetci sme sa išli ušúľať, boli sme šťastní už len z vedomia, že sa môžeme zrúbať ako dogy a že smieme poľaviť v ostrážitosti.

Odviazali sme sa rýchlo. Skoro všetci sme schudli takých desať kíľ a už sedem mesiacov sme nemali v ústach ani kvapku alkoholu. Vojak MacManigan sa tackal okolo baru, z maskáčov mu viseli orechy a hovoril mariňákom: „Prestaň mi zízať na gule, buzík zasratý.“ Mladší desiatnik Slaughter strávil na záchode najmenej polhodinu, kým sa

mu konečne podarilo vygrcať sa, desiatnik Craig, triezvy mormón, mu pri tom pomáhal a mladší desiatnik Greeley, opitý mormón, grcal do kúta vedľa neho. Ožrali sa ešte aj šarže.

Bola to paráda. Vrátili sme sa do lietadla a v momente nás odvalilo. Prebudili sme sa až v Amerike.

Až na to, že keď sme nadránom pristáli na letisku v Cherry Pointe, nik nás tam nečakal. Bola ešte tma, neurčitá hodina a riadna kosa. Polovica z nás mala prvú opicu po niekoľkých mesiacoch, ale vzhľadom na okolnosti bolo kurevsky príjemné cítiť sa takto pod psa. Keď sme vystúpili z lietadla, videli sme len veľký a prázdny pristávací pruh, asi šiestich vojakov z dopravného práporu a niekoľko zoradených nákladiakov. Rodiny tam neboli.

Šarže nám povedali, že rodiny nás čakajú na základni Lejeune. Čím skôr naložíme výzbroj na nákladné vozidlá, tým skôr ich uvidíme.

Vykonám. Vytvorili sme pracovné skupiny a nahádzali svoje veci a námornícke vrecia do sedemtoniek. Namáhavá robota nám v tejto zime rozprúdila krv v žilách. A trochu sme aj vypotili ten alkohol.

Potom sme všetci nastúpili do pristavených autobusov, natlačili sme sa tam ako sardinky, M16-tyky sme postrkali, kam prišlo, srali sme na bezpečnostné predpisy. Kam má smerovať ústie hlavne, na tom nikomu nezáležalo.

Z Cherry Pointu do základne Lejeune je to asi hodina cesty. Prvý pohľad cez húšťavu stromov. V tme toho veľa nevidíte. Oveľa viac ani vtedy, keď sa dostanete na cestu číslo 24. Obchody boli ešte zatvorené. Neónové svetlá na benzínkach a baroch zhasnuté. Keď som sa pozeral von, viac-menej som vedel, kde sa nachádzam, ale vôbec som sa necítil ako doma. Pomyslel som si, že doma budem až vtedy, keď pobožkám svoju ženu a pohladkám svojho psa.

Do základne Lejeune sme vošli bočným vjazdom, odkiaľ je to asi desať minút do kasárni nášho práporu. V tomto prípade skôr pätnásť, povedal som si v duchu, keď zoberieme do úvahy štýl jazdy toho chuja za volantom. Keď sme

sa dostali na bulvár McHugh, každého sa zmocnilo mierne vzrušenie. Potom šofér odbočil do ulice A, kde sa nachádzajú kasárne práporu. Keď som zbadal ubikácie, pomyslel som si: *A sme na mieste*. Zastali sme takých štyristo metrov od cieľa cesty, rovno oproti muničnému skladu. Mohol by som sa rozbehnúť smerom, kde nás čakali rodiny. Všimol som si, že za jednou ubikáciou rozmiestnili reflektory. Všade parkovali autá. Počul som, ako tam kdesi v diaľke šumí dav. Šum prichádzal odtiaľ, kde čakali rodiny. Všetci sme však ešte museli vytvoriť rad a mysleli sme pritom na rodiny, ktoré boli tak blízko. Ja som myslel na Cheryl a na Vicara. A čakali sme.

Keď som však pristúpil k okienku a odovzdal som pušku, moje nadšenie mierne opadlo. Prvý raz po dlhých mesiacoch som bol oddelený od svojej zbrane. Nevedel som, čo s rukami. Najprv som si ich skúšal strčiť do vreciek, ale vzápätí som ich vybral a prekrížil som ich na hrudi, až som ich napokon nechal len tak voľne a nečinne visieť pri tele.

Po odovzdaní všetkých pušiek nás veliaci poddôstojník usporiadal do riadnej formácie slávnostnej prehliadky. Na čele formácie viala skurvená zástava a pomaly sme začali pochodovať dolu ulicou A. Keď sme sa dostali na úroveň prvých budov kasární, zhromaždený zástup nám začal prevolávať na slávu. Zástup som zočil, až keď sme zabočili za roh – naskytol sa mi pohľad na dlhú hradbu ľudí. Držali transparenty pod reflektormi. Ich svetlo nás oslepovalo a mierilo priamo na nás, takže bolo ťažké v dave rozoznať, kto je kto. Kúsok odtiaľ boli naboku rozmiestnené piknikové stoly a príslušník námornej pechoty tam v maskáčoch griloval hotdogy. A bol tam nafukovací hrad. Skurvený nafukovací hrad.

Stále sme pomaly pochodovali. Tam vzadu niekoľko ďalších mariňákov v maskáčoch zadržovalo dav a my sme pochodovali, až kým sme sa neocitli priamo súdežne s davom a vtedy nám veliaci poddôstojník rozkázal zastať.

Zbadal som televízne kamery. Bola tam celá záplava amerických zástav. V prvom rade, priamo uprostred, stál celý

klan MacManiganovcov a držal transparent s nápisom: OORAH, VOJAK PRVEJ TRIEDY BRADLEY MACMANIGAN. SME NA TEBA HRDÍ.

Skúmavo som si prezeral dav z každej strany. S manželkou som naposledy telefonoval z Kuvajtu, bolo to len krátke: „Ahoj, som v poriadku,“ a „Hej, do 48 hodín, obráť sa na vedúceho informačnej kancelárie pre rodiny, on ti povie, kedy tam máš byť.“ Povedala, že tam bude, ale do telefónu to znelo akosi čudne. Jej hlas som teda nepočul už peknú chvíľu.

Potom som zbadal Eicholtzovho otca. Aj on držal nápis, ktorý znel: VITAJTE DOMA, HRDINOVIA CHRABREJ ROTY. Uprel som naňho zrak a spomenul som si, ako som ho videl v deň, keď sme odchádzali na misiú a myslou mi preblesklo: *To je Eicholtzov otec*. Presne v tej chvíli nám dali rozchod. A vtedy pustili aj zástup.

Nehýbal som sa z miesta. Mariňáci, čo boli v mojej blízkosti – Curtis, O’Leary, MacManigan, Craig a Weissert –, sa rozbehli v ústrety davu. A dav sa približoval k nám. Približoval sa aj Eicholtzov otec.

Podával ruku každému mariňákovi, ktorý prechádzal okolo. Povedal by som, že málokto z chlapov ho spoznal. Vedel som, že by som sa mu mal prihovoriť, ale neurobil som to. Ustúpil som dozadu a pohľadom som hľadal manželku. V istej chvíli som na transparente zazrel svoje meno: ČATÁR PRICE, ale nevidel som, kto ho drží, lebo zvyšok zakrýval dav. Omakžite som vykročil tým smerom, vzdalujúc sa od Eicholtzovho otca, ktorý práve stískal v náručí Curtisa. O chvíľu som už videl aj zvyšok transparentu. Hlásal: ČATÁR PRICE, TERAZ, KEĎ UŽ SI DOMA, MÔŽEŠ SI SPLNIŤ NIEKTORÉ DOMÁCE POVINNOSTI. ZOZNAM TOHO, ČO MUSÍŠ UROBIŤ AKO PRVÉ: 1) VENOVAŤ SA MI 2) POZRI BOD 1.

A zbadal som Cheryl, ako drží transparent.

Mala na sebe maskáčové šortky a vestičku, hoci bolo chladno. Určite sa tak obliekla kvôli mne. Bola chudšia, ako som si ju pamätal. Tiež mala na tvári viac mejkapu. Bol som

nervózný a vyčerpaný a ona vyzerala trochu inak. No bola to ona.

Všade okolo nás boli rodiny, široké úsmevy a vyčerpaní mariňáci. Podišiel som k nej. Keď ma zbadala, tvár sa jej rozžiarila. Už dlho sa na mňa takto neusmiala žiadna žena. Pristúpil som k nej a pobožkal som ju. Predpokladal som, že sa očakáva, že to mám urobiť. Ale bolo to už tak dlho, obidvaja sme boli príliš nervózni, mal som pocit, že sme sa len letmo dotkli perami, neviem. Urobila krok dozadu a obzrela si ma, potom mi položila ruky na plecia a rozplakala sa. Zdvihla ruky a utierala si slzy z očí. Potom ma zobrala do náručia a pritlačila k sebe.

Jej jemné a mäkké telo presne zapasovalo do môjho. Počas celej misie som spával na zemi alebo na pričiach z plachtoviny. Chránila ma nepriestrelná vesta a na chrbte som mával prehodenú pušku. Za celých tých sedem mesiacov som nepocítil dotyk, ktorý by sa podobal dotyku s jej telom. Akoby som zabudol, aký je to pocit dotýkať sa jej, alebo akoby som to nikdy naozaj nevedel, a teraz som prežíval tento nový pocit, pri ktorom všetko, čo bolo predtým farebné, odrazu vybledlo. Keď potom povolila objatie, chytil som ju za ruku, zobrali sme moju batožinu a pobrali sme sa k autu.

Spýtala sa ma, či chcem šoférovať. Že či, dopekla! Prisvedčil som a sadol som za volant. Ďalšia vec, ktorú som nerobil už tak strašne dlho. Zaradil som spiatocku, vycúval a zamieril domov. Prišlo mi na um, že by som mohol odstaviť auto niekde na tmavom mieste a pritúliť sa k nej na zadnom sedadle, ako keď sme boli na strednej. Ale opustil som parkovisko a šiel som po bulvári McHugh. Jazda autom po bulvári McHugh je úplne iný pocit, ako viezť sa po ňom autobusom. Pociť, že toto je Lejeune. Toto cestou som chodieval do roboty. Už sa zotmel. Všade bolo ticho.

Cheryl sa spýtala: „Tak ako sa máš?“ čím mala na mysli: Tak aké to tam bolo? Preskočilo ti tam?

„Dobre,“ odvetil som, „je mi fajn.“

Zas nastalo ticho a odbočili sme na bulvár Holcomb. Vychutnával som si šoférovanie. Mohol som sa tak na niečo sústrediť. Schádzať touto ulicou, odbočiť na ďalšiu, zas klesať. Jeden úkon na jeden raz. Keď bude človek robiť jeden úkon na jeden raz, zvládne všetko.

„Som taká šťastná, že si už doma.“

„Veľmi ťa ľúbim,“ vyriekla o chvíľu.

„Som na teba hrdá,“ dodala ešte.

„Aj ja ťa ľúbim.“

Keď sme prišli k domu, otvorila mi dvere. Nemal som ani potuchy, kde mám kľúče od domu. Vicar ma nevítal na prahu. Vošiel som dnu, rozhliadol som sa dookola a zbadal som ho na gauči. Keď ma uvidel, pomaly vstal.

Srst mal ešte sivšiu než predtým a na labách mal akési čudné tukové hrče, také tie malé nádory, čo labradory bežne mávajú, ale Vicar ich mal teraz naozaj veľa. Zavrtel chvostom. Veľmi opatrne sa spustil z gauča, akoby ho niečo naozaj bolelo. Cheryl zajasala: „Pamätá si ťa.“

„Prečo je taký vychudnutý?“ Zohol som sa, aby som ho poškrabkal za ušami.

„Veterinár povedal, že by sme mu mali kontrolovať váhu. A v týchto dňoch toho veľa v žalúdku neudrží.“

Cheryl ma potiahla za rameno. Ťahala ma preč od Vicara. A ja som sa nevzpieral.

„Je fajn byť zas doma, však?“

Hlas sa jej chvel, akoby si nebola istá odpoveďou. Uisťoval som ju: „Veru, je to fajn.“ Vtom ma vášnivo pobožkala. Zobral som ju do náručia, zdvihol som ju a odniesol do spálne. Na tvár som si nasadil široký úsmev, ale veľmi to nepomohlo. V tej chvíli vyzerala, akoby som ju mierne vyľakal. Podľa mňa boli teraz takto mierne vyľakané manželky všetkých vojakov.

Čiže takto vyzeral môj návrat domov. Celkom v pohode, povedal by som. Návrat je ako prvý nádych po tom, ako sa človek takmer utopil. Síce bolí, ale urobí dobre.

Nemôžem sa sťažovať. Cheryl to zvládla na jednotku. V Jacksonville som videl manželku slobodníka Curtisa.

Všetky manželove žoldy za misiu minula ešte pred manželovým návratom a bola v piatom mesiaci tehotenstva, čo mariňák, vracajúci sa zo sedemmesačnej misie, len ťažko predýcha.

Žena desiatnika Weisserta ho pre zmenu vôbec neprišla čakať. Zažartoval, že jej asi nejdú dobre hodinky a domov ho hodil O'Leary. Dom našli prázdny. Nielenže tam nikto nebol, ale zmizol aj nábytok, aj veci, čo viseli na stenách. Všetko bolo preč. Weissert na tú skurvenú prázdnotu hľadel, krútil hlavou a napokon sa rozosmial. Skočili si kúpiť zopár fliaš whisky a ožrali sa v tom prázdnom dome.

Weissert sa sŕal do nemoty, až zaspal, a keď sa prebudil, hneď pri ňom sedel na dlážke MacManigan. A MacManigan, nech sa to zdá akokoľvek prekvapivé, ho umyl, obriadil a dopravil načas na základňu, aby nezmeškal kurzy, na ktoré musíme chodiť – majú témy, ako napríklad: Nespáchajte samovraždu alebo Nebite svoju ženu. A Weissert si hovoril: „Doriti, ako môžem biť svoju ženu, keď ani netuším, kde v riti je?“

Tento víkend sme dostali štvordňový opušťák a ja som dal Weissertovi službu na piatok. Bol uprostred trojdňovej opice a byť s ním bolo, ako byť na bizarnom karnevalovom sprievode plnom whisky a polonahých tanečníc. Domov som sa dostal až o štvrtej, po tom, ako som ho uložil v Slaughterovej kasárenskej izbe. Keď som prichádzal, zobudil som Cheryl. Nepovedala ani slovo. Čakal som, že bude nabrúsená a aj na to vyzerala, ale keď som sa uložil do postele, pritlačila sa ku mne a na chvíľu ma objala, hoci zo mňa razilo ako zo suda.

Slaughter zveril Weisserta do opatery Addisovi, Addis zas Greelymu a tak ďalej. Po celý víkend bol s ním niekto z nás, až kým sme nemali istotu, že je v poriadku.

Keď som netrúvil čas s Weissertom ani s ostatnými chlapmi z jednotky, sedával som na gauči s Vicarom a pozeral bejzbalové zápasy, ktoré mi Cheryl nahrala. Občas sme sa

s manželkou zhovárali, ako prežívala tých sedem mesiacov, o ženách, ktoré mali manželov na misii, o jej rodine, práci či šéfovi. Občas mi položila malú otázku. Občas som odpovedal. A hoci som bol rád, že som späť v Spojených štátoch, a napriek tomu, že uplynulých sedem mesiacov som z duše nenávidel a nad hladinou ma vtedy držali jedine mariňáci, s ktorými som slúžil, a myšlienka na návrat domov, pomaly akoby sa ma začala zmocňovať myšlienka, že sa tam chcem vrátiť. Lebo, doriti, všetko mi to už lezie na nervy.

Ďalší týždeň v práci boli len samé polovičné pracovné dni a kadejaké sprostosti. Návštevy lekárov, aby liečili zranenia, ktoré chalani ukrývali alebo vydržali. Návštevy zubára. Papierovačky. A každý večer som s Vicarom pozeral telku. Takto usalašení na gauči sme čakali, kedy sa Cheryl vráti z práce v Texas Roadhouse.

Vicar spal s hlavou položenou na mojich kolenách a preberal sa zakaždým, keď som sa natiahol po kúsok salámy, ktorou som ho krmil. Veterinár síce Cheryl neodporúčal, aby sme mu dávali salámu, ale zaslúžil si nejakú dobrotu. Ako som ho hladkal, často som rukou narazil na niektorý jeho nádor, a to ho muselo bolieť. Bolest' mu zrejme spôsobovalo všetko – vrtieť chvostom, žrať, chodiť, sedieť. A keď dával, čo bolo každý druhý deň, vyzeralo to, akoby sa drhol kašľom, pričom dobrých dvadsať sekúnd zvyšoval obrátky, kým z neho niečo vyšlo. Tento zvuk mi robil starosti. To, že musím po ňom vyčistiť koberec, mi vôbec neprekážalo.

A potom prišla domov Cheryl, pozrela na nás, zavrtila hlavou, usmiala sa a okomentovala to: „Je na vás, veru, žalostný pohľad, partáci.“

Chcel som mať Vicara nablízku, ale nemohol som zniesť pohľad naňho. Možno práve preto som neprotestoval, keď ma Cheryl v ten víkend vytiahla z domu. Zobrali sme môj žold a nakúpili sme kopu vecí. Takto sa teda Amerika bráni pred terorizmom.

Napríklad takáto skúsenosť. Manželka vás zoberie na nákupy do Wilmingtonu. Keď ste naposledy kráčali po

nejakej ulici, po kraji kráčal mariňák, čo bol na čele vašej skupiny, zrakom skúmal priestor pred sebou a kontroloval strechy na náprotivnej strane. Mariňák za ním kontroloval okná na najvyšších poschodiach, mariňák za ním mal na starosti o niečo nižšie položené okná a tak ďalej, čoraz nižšie, až kým nemali vaši chlapi pokrytú celú ulicu a tylo nám kryl mariňák, ktorý uzatváral formáciu. V meste je milión miest, odkiaľ vás môžu poslať na večnosť. Najprv vás to de-sí, ale vy postupujete tak, ako vás to naučili počas výcviku, a funguje to.

Vo Wilmingtone nemáte jednotku, nemáte vojnového druhu, dokonca nemáte ani zbraň. Desať ráz sa strhnete od strachu, keď si kontrolujete, či máte zbraň a zistíte, že nie je na svojom mieste. Ste v bezpečí, takže vaša ostražitosť by mala byť na minime, no nie je.

Namiesto toho trčíte niekde v predajni American Eagle Outfitters. Manželka vám dáva vyskúšať nejaké oblečenie a vy idete do miniatúrnej prezliekacej kabínky. Zatvoríte dvere a nemáte najmenšiu chuť ich znova otvoriť.

Tam vonku ľudia prechádzajú popri výkladoch akoby nič. Ľudia, ktorí ani netušia, kde leží nejaká Fallúdža, kde padli traja členovia vašej čaty. Ľudia, ktorí celý svoj život strávili s ostražitosťou na minimálnom, bielom stupni.

Oni sa nikdy nedostanú ani k oranžovému stupňu. Až kým sa po prvý raz neocitnete v prestrelke alebo prvýkrát nevybuchne nejaké improvizované výbušné zariadenie, ktoré ste prehliadli, a vy si uvedomíte, že život ostatných, všetkých do jedného, závisí od toho, či to nezbabrete. A vy zas závisíte od nich.

Niektorí chlapi prejdú priamo na červený stupeň. Chvíľu na ňom pobudnú a potom sa zrútiť, klesnú až na biely stupeň, niekam, čo je nižšie než „kašlem na to, či zomriem“. A takmer všetci ostatní ostávajú po celý čas na oranžovom stupni.

Oranžový stupeň znamená presne toto: Zrak aj sluch vám začnú fungovať inak. Mení sa vám chémia mozgu. Registrovate aj tie najmenšie detaily okolia, úplne všetko. Na

dvadsať metrov som dokázal zbadať desaťcentovú mincu. Mal som vystrčené tykadlá, ktoré pokryli celý blok domov. Mám problém presnejšie sa rozpamätať, aký je to pocit. Myslím, že vtedy registrujete priveľa informácií, ktoré nemožno udržať v pamäti, a tak ich jednoducho zabúdate, uvoľňujete miesto v mozgu, aby mohol obsiahnuť všetko, vďaka čomu by ste mohli v nasledujúcej chvíli prežiť. A aj na túto chvíľu vzápätí zabudnete a sústredíte sa na ďalšiu. Potom zas na ďalšiu. Potom zas na ďalšiu. A takto fungujete po celých sedem mesiacov.

Čiže toto si treba predstaviť pod oranžovým stupňom. A potom si idete len tak neozbrojený nakupovať do Wilmingtonu a myslíte si, že sa môžete bez problémov vrátiť späť na biely? Potrvá ešte skurvene dlho, kým preradíte na biely.

Nakoniec som sa dostal do stavu mimoriadneho napätia. Cheryl mi nedovolila šoférovať domov. Valil by som sa rýchlosťou sto míľ za hodinu. Keď sme sa vrátili domov, zistili sme, že Vicar znovu dávil, a to rovno pri dverách. Našiel som ho na gauči, ako sa pokúšal postaviť na roztrásené laby. „Doriti, Cheryl, už je čas!“ vykrikol som.

„Myslíš si, že to neviem?“

Pozrel som na Vicara.

„Zajtra ho zoberiem k veterinárovi,“ vyhlásila.

„V nijakom prípade,“ nesúhlasil som.

Zavrtela hlavou. „Postarám sa o to.“

„Tým chceš povedať, že máš v úmysle zaplatiť nejakému kreténovi sto dolárov, aby zabil môjho psa?“

Neodpovedala.

„Takto sa to nerobí. Ja to musím urobiť,“ pokračoval som.

V pohľade, ktorý na mňa uprela, bolo niečo, čím ma odzbrojila. Akási nežnosť. Obrátil som sa tvárou k oknu a hľadel som do prázdna.

„Mám ísť s tebou?“

„Nie.“

„Tak dobre,“ povedala. „Ale bolo by to tak lepšie.“

Podišla k Vicarovi, naklonila sa a privinula si ho. Vlasy jej spadli do tváre, takže som nevidel, či plače. Potom vstala, zamierila do spálne a potichu zatvorila dvere.

Ja som si sadol na gauč, poškrabkal Vicara za ušami a vymyslel som plán. Nie síce najlepší, ale predsa len plán. Aj to občas stačí.

Neďaleko od nášho domu je poľná cesta, popri nej tečie potok, a keď slnko zapadá, to miesto pri brehu sa kúpe v tlmenom svetle. Nádhera. Kedysi som si tam chodil zabehať. Prišlo mi na um, že by to mohlo byť vhodné miesto na to, čo som chcel vykonať.

Autom je to kúsok. Slnko práve zapadalo, keď sme tam dorazili. Zaparkoval som hneď pri ceste, vystúpil som, z kufra vybral pušku, prehodil si ju cez plece a prešiel na stranu spolujazdca. Otvoril som dvere, zobral Vicara do náručia a odniesol ho až k potoku. Bol ťažký a rozpálený, a ako som ho niesol, oblizoval mi tvár – bolo to pomalé lenivé olizovanie od psa, ktorý bol po celý život šťastný. Keď som ho položil na zem a ustúpil o pár krokov, pozrel na mňa. Vrtel pritom chvostom. A ja som stuhol.

Doteraz som takto zaváhal iba jedenkrát. Keď sme raz prechádzali cez Fallúdžu, boli sme niekde na polceste a v obvode nášho tábora sa zjavil povstalec. Po spustení poplachy zmizol. Báli sme sa, a tak sme všetko prehľadávali, až kým Curtis nenazrel do cisterny s vodou, ktorá slúžila ako žumpa, takže v podstate to bol veľká okrúhla nádrž asi do štvrtiny naplnená tekutými hovunami.

Povstalec v nich plával, skrytý pod hladinou, a vynáral sa, len keď sa potreboval nadýchnuť. Pripomínal rybu, ktorá sa vynára, aby schmatla do papule nejaký hmyz, čo sedí na hladine. Jeho ústa prerážali hladinu, otvárali sa, aby sa nadýchli, potom sa zaklapli a zas zmizli pod hladinou. Nechápal som, ako to môže dokázať. Veď už len ten smrad bol prišerný. Asi piati mariňáci namierili hlavne tým smerom a spustili paľbu do tých sračiek. Ja však nie.

A keď som teraz pozeral na Vicara, mal som podobný pocit. Taký, že ak to spravím, niečo sa vo mne zlomí. No vzápätí som si predstavil, ako Cheryl nesie Vicara k veterinárovi, k nejakému cudzincovi, ako ten chlap kladie ruky na môjho psa a povedal som si, že to musím urobiť.

Nemal som brokovnicu, ale AR-15-tku. Je v podstate rovnaká ako M16-tka, s ktorou som sa naučil zaobchádzať počas výcviku a naučil som sa to poriadne. Zacieliť, skontrolovať spúšť, skontrolovať dýchanie. Zamerať sa na oceľové mieridlá, nie na cieľ. Cieľ musí byť rozmazaný.

Zacielil som na Vicara, následne na mieridlá. Vicar sa zmenil na sivú šmuhu. Uvoľnil som poistku. Treba vystreliť tri razy. Nestačí len potiahnuť spúšť a hotovo. Treba to urobiť správne. Dve guľky do tela. A posledná, dobre mierená, do hlavy.

Prvé dva výstrely treba vystreliť rýchlo, to je dôležité. Vaše telo sa skladá prevažne z vody, takže keď guľka prelieta cez telo, funguje ako kameň hodený do jazera. Hladina sa sčerí. Druhý kameň hodíte hneď po prvom a vodná hladina sa medzi dvoma miestami dopadu sčerí. To isté sa stane s vaším telom, najmä vtedy, ak ide o dve guľky kalibru 5.56, ktoré ním presviestia nadzvukovou rýchlosťou. Takéto nárazové vlny môžu roztrhať telesné orgány na márne kúsky.

Keby som vám strelil do niektorej strany srdca, jedna strela... a potom druhá, mali by ste prederavené obidve strany pľúc a dve otvorené zranenia hrudníka. A je to, teraz ste bez šance. Ale budete nažive ešte dosť dlho na to, aby ste cítili, ako sa vám pľúca zalievajú krvou.

Keby som vám tam vpálil guľky tak, že prídu rýchlo jedna za druhou, bolo by to bez problémov. Vlny by vám roztrhali srdce a pľúca a vy by ste nezvážali predsmrtný zápas, jednoducho by ste len zomreli. OTRAS, ale nie bolesť.

Potiahol som spúšť, pocítil spätný náraz a tri razy som zacielil na mieridlá, nie na Vicara. Dve guľky mu preleteli cez hrudník, tretia cez lebku a tie guľky ho zasiahli rýchlo, prirýchlo na to, aby ich mohol cítiť. Takto sa to robí. Každá